

Бурак М.В., старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем кримінальної поліції навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

НЕЛЕГАЛЬНА МІГРАЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Стаття 7 Закону України «Про основи національної безпеки України» визначає, що на сучасному етапі основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України, стабільності в суспільстві, у сфері державної безпеки є нелегальна міграція [1, с. 1]. Нелегальна міграція є одним із глобальних феноменів сучасного світу. Практично всі регіони та більшість країн різною мірою втягнуті у цей процес в якості країн в'їзду чи виїзду нелегалів. Сьогодні нелегальна міграція завдяки своїм масштабам, впливу на суспільно-політичні процеси, зростанню негативних наслідків та загроз, поширенню кримінально індукованих форм потребує адекватного державного реагування та ефективної протидії.

Зростаючі масштаби нелегальної міграції в Україні в умовах відсутності ефективної системи протидії та запобігання становлять пряму загрозу національній безпеці країни, створюють додаткове навантаження на державний бюджет, сприяють зростанню криміналізації, сприяють тінізації економіки.

На сьогодні перед Україною стоїть стратегічне завдання - створити сучасну систему державного управління міграцією, яка б підвищила ефективність протидії нелегальній міграції та розробити національну Концепцію міграційної політики та довгострокову державну міграційну стратегію з урахуванням існуючих реалій та стратегічних інтересів України.

Безпосереднє наближення шенгенського простору до кордонів України робить її територію привабливішою для незаконних мігрантів з країн Південно-Східної Азії та Близького Сходу. Аналіз процесу незаконної міграції свідчить про зростання масштабів незаконної міграції громадян з

пострадянських країн до країн Євросоюзу. Цьому сприяє і буде сприяти безвізовий порядок в'їзду цих категорій в Україну, в тому числі за внутрішніми паспортами.

Характер та основні форми нелегальної міграції, з одного боку, та відсутність ефективної системи державного управління та обліку міграційних процесів, з іншого, фактично не дають змоги достовірно оцінити кількісні параметри та масштаби нелегальної імміграції та транзиту нелегалів в Україні. Так, щорічний транзит нелегалів через Україну лише приблизно оцінюється в 500-600 тис. осіб. Хоча навіть приблизні підрахунки та експертні оцінки свідчать про те, що масштаби нелегальної міграції в Україні становлять пряму загрозу національній безпеці країни, створюють додаткове навантаження на державний бюджет, сприяють зростанню криміналізації, утворенню зон локалізації та контролю окремих національних злочинних груп, знижують асиміляційний потенціал корінного населення, сприяють загостренню соціальної та етнопонаціональної напруги, тінзації економіки.

На ускладнення криміногенної ситуації впливає й низка глобальних соціально-економічних процесів: урбанізація, міждержавна та міжрегіональна міграція. Особливо гостро це відчувається нині, коли Російською Федерацією анексовано Автономну Республіку Крим і місто Севастополь, здійснюється злочинна диверсійна діяльність сепаратистів із Росії у східному регіоні України, насамперед у Донецькій та Луганській областях, йде фактично неоголошена війна. Гине мирне населення, українські військовослужбовці та правоохоронці. Упродовж кількох місяців там відбуваються силові та збройні захоплення адміністративних будівель органів влади, поліції, об'єктів Збройних сил і Національної гвардії України, державних і комунальних підприємств, транспортної інфраструктури та зв'язку, банківських установ і ЗМІ. Зросла кількість тяжких та особливо тяжких злочинів, зокрема умисних вбивств, тяжких тілесних ушкоджень, викрадень і незаконних позбавлень волі громадян. А також - кількість розбійних нападів на установи та помешкання громадян, незаконних заволодінь транспортом, зокрема інкасаторськими

автомобілями. Особливо небезпечним є проникнення в Україну з території Російської Федерації й окупованої території АР Крим спеціально підготовлених груп людей для диверсійної діяльності, а також функціонування каналів постачання озброєння. Була здійснена низка збройних нападів на контрольні-пропускні пункти через державний кордон України, військові частини Збройних сил та Нацгвардії, склади, з яких була викрадена значна кількість вибухових речовин. Негативними наслідками окреслених процесів є швидкі та непередбачувані зміни в структурі злочинності, формах і способах протиправної діяльності, поширення злочинного досвіду та міграція його носіїв. В умовах відкритості кордонів та єдиного світового інформаційного простору виникає постійна загроза поширення в країні таких небезпечних явищ, як тероризм, ксенофобія та расова нетерпимість. Як наслідок, відбувається зростання рівня злочинності [2].

Недооцінка масштабів та наслідків нелегальної міграції, відсутність ефективних механізмів запобігання нелегальній міграції, зволікання з реформуванням структури державного управління міграційними процесами наносить шкоду міжнародному іміджу країни, призводить до прямих економічних втрат та буде мати для України незворотні демографічні та соціальні наслідки в майбутньому. Виходячи з вище сказаного, перед Україною сьогодні стоїть нагальне стратегічне завдання - створення сучасної та ефективної національної системи управління міграцією з метою забезпечення контрольованості даного явища з боку держави.

Список використаних джерел

1. Про основи національної безпеки України. Закон України від 19 червня 2003 р. №964-ІУ.
2. Подолання корупції та злочинності - ключ до розбудови України як демократичної, правової держави. [Режим доступу] // mvs.gov.ua.